

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam

Crespin, François

Brvxellæ, 1652

Dvbivm II. Quid sit fides & error.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95346](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95346)

D V B I V M II.

Quid sit fides, & error.

R E S O L U T I O I.

CLXX. **D**ico 1°, fides actualis est assensus propter auctoritatem revelantis: est autem duplex, Divina sive supernaturalis, & humana sive naturalis: Divina est assensus propter auctoritatem Dei revelantis; humana propter hominis: hinc ad fidem duo requiruntur, 1°, ut quis dicat: 2°, ut qui dicit sit, vel habeatur verax, quia nulla est mendacis (ut Dæmonis v. g. qui pater mendacii dicitur) auctoritas; undè fides tantò est certior, quantò major veracitas dicentis: cum autem veracitas Dei sit major omni certitudine naturali, fides Divina est certior (licet minùs evidens) omni Scientià naturali; & cum veritas hominis sit fallibilis, tantò fides humana est incertior, quantò veracitas hominis narrantis est minor.

CLXXI. Adde 1°, omnem fidem esse obscuram, quia nititur medio sive ratione formali extrinsecà objecto, cui per fidem assentior, scilicet auctoritate Dei revelantis, vel hominis narrantis; quandoque tamen dicitur clara in attestante, cum scilicet revelantem aut narrantem videmus, vel audimus; sed hoc solum est objectum obscurè cognoscere in alio clarè & evidenter cognito ut patet.

CLXXII. Adde 2°, fidem humanam ab opinione solum distingui, ut minùs & magis commune, ut speciem & genus; nam omnis actus fidei humanæ est opinio, non è converso: utriusque enim medium est tantum probabile & contingens.

R E S O L U T I O II.

CLXXIII. **D**ico 2°, error actualis est actus elicitus ex motivo erroneo; sive falso, licet apparenter vero.

D V B I V M III.

An actualis scientia, fides humana, opinio & error de eodem objecto possint esse simul in eodem intellectu, cum formidine actuali de opposito, & in eundem actum coalescere.

R E S O L U T I O I.

CLXXIV. **D**ico 1°, actualis Scientia, fides humana, opinio & error de eodem objecto totali, non possunt esse simul in intellectu; juxta hanc Resolutionem intelligi debet Aristoteles hic lib. 1° cap. 26. dum ait, *Ex his autem emergit fieri non posse, ut simul idem opinetur quisquam, ac sciat, &c.* nec plus videtur intendere D. Thomas in 1um Post. lect. 44. ubi ait: *Manifestum est, quòd non contingit omnino (nota) simul idem sciri & opinari, &c.* ne autem putes hanc vanam esse nostram observantiam, audi quod habet 2. 2. q. 1. art. 5° ad 4um, *Dicendum, quòd sicut Philosophus ibidem dicit (puta lib. 1° Post. cap. 26.) à diversis hominibus de eodem omnino potest haberi Scientia & opinio: juxta hunc sensum, ipsum aliis in locis intelliges.*

CLXXV. Probatur, quia nullo casu habent idem objectum totale, ergò, &c. probatur antecedens, actualis Scientia, fides humana, &c. non solum attingunt objectum conclusionis, quod potest esse

idem; sed medium & objecta præmissarum, quæ non possunt esse idem, ut consideranti patebit, ergò, &c.

R E S O L U T I O II.

CLXXVI. **D**ico 2°, actualis Scientia, fides humana, opinio & error de eodem objecto totali conclusionis simul esse possunt naturaliter in intellectu, etiam cū formidine actuali de opposito: quoad Scientiam, fidem & opinionem Plurimorum est apud P. Comptonum Log. Disp. 50. ut Bonaventuræ, Halensis: Henric. Magistri Nostri Bachonis, Ochami, Gabriëlis & aliorum Nominalium; Suarez, Hurtadi, Arriagæ, imò etiam D. Thomæ 1. 2. q. 67. art. 3° in Corp. & 3. p. q. 7. art. 3° ad 2um, &c. quoad reliqua pauciorum: quia tamen videtur per necessariam consequentiam inde deduci, ut profundè notant PP. nostri Complutenses Logic. Disp. 20. q. 4. Paragraph. 1° de his simul idem hic resolvimus, cum Serna Logic. Disp. 4. Sect. 3. q. 3. Valentia 2. 2. Disp. 1. q. 1. p. 4. & aliis apud P. Telles Log. Disp. 19.

CLXXVII. Prob. 1° illi actus inter se naturaliter non repugnant, ergò, &c. Prob. antecedens; quia si repugnarent, maximè repugnarent ex parte suæ, vel ex parte potentia; sed neutra ex parte repugnant; ergò, &c.

CLXXVIII. Probatur minor pro 1ª parte; quia omnes illi sunt positivi; nec modo contradictorio in idem objectum totale conclusionis tendunt, videlicet ut affirmatio & negatio illius; sed ferè eodem modo se habent ad invicem, sicut majus & minus lumen inter se respectu aëris, ratione quorum aër dicitur clarus & obscurus (idem dic de albedine & dulcedine respectu pomi, quod ratione albedinis dicitur visibile, ratione dulcedinis invisibile, videlicet positivè) sed majus & minus lumen non repugnant in eodem indivisibili aëre, ergò, &c.

CLXXIX. Probatur minor pro 2ª parte, quia dicti actus ex parte potentia, videlicet intellectus, non magis repugnant, quàm cognitio perfecta ut iudicium, & imperfecta ut apprehensio; vel quàm ex parte animæ potentia perfectior ut intellectiva, & imperfectior ut sensitiva; vel denique potius, quàm identitas potentia scitivæ, opinativæ, creditivæ, errativæ, formidativæ, &c. cū intellectu; sed hæc non repugnant ex parte intellectus, ergò, &c.

CLXXX. Confirmatur, hi omnes actus possunt in unum coalescere, non obstante formidine actuali de opposito, uti Resolutione 3ª patebit, ergò, &c.

CLXXXI. Obijcies 1°, licet isti actus ex parte suæ, aut potentia, non repugnarent; repugnant tamen ex parte objecti; ergò Resolutio nulla.

CLXXXII. Probatur antecedens 1°, quia objectum Scientiæ est certum & verum; opinionis verò & fidei incertum, erroris falsum; sed certum & incertum, verum & falsum, non minùs repugnant, quàm lux & tenebræ, ergò, &c.

CLXXXIII. Probatur antecedens 2°, objectum Scientiæ est, Homo est animal, v. g. quia est sensitivus; opinionis & fidei, quia Philosophus quidam dixit; erroris, quia constat animà corporeà sensitivā; formidinis actualis, Fortè non est animal, quia dictum Philosophi est fallibile, & motivum hoc, quia constat animà corporeà sensitivā falsum; sed homo est animal, fortè homo non est animal, opponuntur contradictoriè, ergò, &c.

CLXXXIV. Resp. negando antecedens, ad ejus proba-